

ज्ञेयमोक्षास्तत्रानि SARVADARĀṆAS. 36, 14. fg. **संवरः**। येनात्मनि प्रविशत्कर्म प्रतिषिध्यते स गुप्तिममित्यादिः संवरः 38, 20. fgg. **संवरो** भवकेतुः स्यात्संवरो मोक्षकारणम् (so ist zu lesen) 39, 16. 41, 5. 43, 16. **स्रोतसो** द्वारं संवृणोतीति संवर इति निराहुः 39, 14. — c) N. pr. des Vaters des 4ten Arhant's der gegenwärtigen Avasarpinī H. 36. N. pr. des 18ten Arhant's der zukünftigen Utsarpinī 55. — MRD. r. 232. — d) N. pr. einer Gegend, = गड; s. u. गडलवण. — 3) n. ein best. Gebüde bei den Buddhisten MED. त्रिसंवरनिर्देश WASSILJEV 155. = संयम TRIK. 3, 3, 377. — Vgl. चक्र°.

2. संवर (scheinbar von 2. वर mit सम्) m. Wahl (eines Gatten), = स्वयंवर (wie die ed. Bomb. liest) MBH. 7, 6033.

3. संवर (auch सम्वर und सम्बर) ungenaue Schreibart für शम्बर 1) m. a) = शम्बर 1) a) TRIK. 3, 3, 377. MED. r. 232. MBH. 8, 4397. R. 4, 12, 8. 5, 18, 29. VP. 137. 147. BHĀG. P. 6, 6, 29. 10, 19. 7, 2, 4. 8, 6, 31. 10, 19. Die Bomb. Ausgg. haben überall die richtige Schreibart. Auch die buddhistische Tantra-Gottheit (WILSON, Sel. Works 2, 24. 32. BURNOUR, Intr. 538) wird wohl शम्बर zu schreiben sein. — b) = शम्बर 1) e) TRIK. MED. — c) = शम्बर 1) f) und k) MRD. — 2) n. a) = शम्बर 3) b) TRIK. MED. Verz. d. Oxf. H. 194, b, No. 449. — b) Zauberei: शाकिनी-संवरार्द्र einer der drei Fehler der Weiber KATHĀS. 37, 170. शाकिनी-सिद्धिशंवर (BROCKHAUS trennt शाकिनी) 68, 37.

1. संवैरण (von 1. वर mit सम्) 1) adj. (f. ई) verschliessend: eine der Falten (वलि) des Afters SUÇA. 1, 288, 11. — 2) m. N. pr. eines Mannes RV. 5, 33, 10. Verfasser dieses Liedes mit dem patron. Prāgāpatja RV. ANUKR. N. pr. eines Sohnes des Rksha, Gatten der Tapati und Vaters des Kuru, MBH. 1, 3724. fgg. 3791. 6527. 15, 325. HARIV. 1799. VP. 455. MĀRK. P. 78, 34. 106, 16. BHĀG. P. 6, 6, 39. 8, 13, 10. 9, 22, 3. Verz. d. Oxf. H. 46, b, 13. HALL in der Einl. zu VĪSAD. 41. — 3) n. a) Umhegung, ein umschlossener Raum (wie der Opferplatz): यो नो मूहन्संवरणेषु वक्त्रिः RV. 4, 21, 6. 7, 3, 2. समुद्रं न संवरणान्यगमन् 9, 107, 9. 10, 77, 6. AV. 2, 6, 3. Wall R. 2, 88, 19 (96, 22 GORR). — b) Hülle, Decke BHĀG. P. 10, 87, 20. — c) das Verbergen, Verstecken, Geheimhalten: पुत्र° VIKR. 79, 5. मन्त्र° MBH. 1, 5616. 5, 4812. 12, 18. R. 4, 7, 9. R. GORR. 2, 72, 11. त्रयी° MBH. 12, 2006. श्रुतेच्छाविकार° MRĀĪH. 30, 19. स्वाकार° PAÑĀT. ed. orn. 20, 7. 50, 3. अग्रप्रसिद्धार्थस्य Schol. zu KĀVYĀD. 3, 109. °कार्युत्तरं प्रकृतिका ŚĪH. D. 198, 6. so v. a. Geheimnisräumeri MĀLATĪM. 7, 1. 174, 7. — d) das Schliessen: येनिः SUÇA. 1, 278, 13. श्रुतेः der Stimme RV. PAÑT. 6, 5. — Vgl. श्रुनु°.

2. संवरण (von 2. वर mit सम्) n. das Erwählen (eines Gatten): °मन्त्र = वरणमन्त्र RAGH. 6, 80.

संवरणीय (von 1. वर mit सम्) adj. zu verbergen, — verstecken, geheim zu halten Schol. zu KĀVYĀD. 3, 109. KULL. zu M. 7, 102.

संवरविंशक n. Titel einer Schrift TĪRAN. 156 (सम्बर° gedr.). wohl शम्बर° zu lesen.

संवरव्याख्या f. desgl. ebend. 211 (सम्बर° gedr.). wohl शम्बर° zu lesen.

संवरौदयतन्त्र n. desgl. BURNOUR, Intr. 537. fg. wohl शम्बरौ° zu lesen.

संवर्ग (von वर्ज mit सम्) 1) adj. zusammen —, an sich raffend: Agni (der über seine Grenze hinausgreift) ÇAT. BR. 12, 4, 4, 3. TS. 2, 4, 3, 3.

VII. Theil.

AIT. BR. 7, 7. KĀTJ. ÇR. 25, 4, 32. ÇĀṆKH. ÇR. 3, 4, 5. AÇV. ÇR. 3, 13, 7. ÇAT. BR. 14, 9, 3, 9. die Mittagssonne KAUSH. UP. 2, 7. der Wind KHĀND. UP. 4, 3, 1. इन्द्रस्य संवर्ग वार्त्रघ्नम् N. eines Sāman Ind. St. 3, 209, a. — 2) m. das Zusammenraffen: संवर्ग इतीष्टिमाहुः TS. 2, 4, 3, 3. KĀTJ. 10, 7. अग्नेः N. eines Sāman Ind. St. 3, 200, b. इन्द्रमग्नेः desgl. 217, a. das Zusammenbringen: राष्ट्र° Verz. d. B. H. 89, No. 365.

संवर्गजित् m. N. pr. eines Lehrers mit dem patron. Lāmakājana Ind. St. 4, 373. — Vgl. संवर्गजित.

संवर्गम् (von वर्ज mit सम्) absol. zusammenrufend: संवर्गं सं र्ग्यं ज्ञेयं RV. 8, 64, 12. संवर्गं यन्मघवा सूर्यं ज्ञयत् 10, 43, 5.

संवर्गविद्या f. Bez. einer best. Lehre COLEBR. Misc. Ess. 1, 326. fehlerhaft für संसर्ग° (wie die ed. Bomb. liest) MBH. 12, 8472.

संवर्ग्य 1) adj. (von वर्ज mit सम्) zu multipliciren VARĀH. BHU. 26(24), 9. — 2) (wohl von संवर्ग) N. pr. eines Mannes Verz. d. B. H. No. 873. Verz. d. Oxf. H. 336, b, 1.

संवर्जन (von वर्ज mit सम्) n. das Packen KĀRAKA 8, 7. संवर्जनात्संय-
कृपात्संप्रसनादा संवर्गः ÇĀṆKH. zu KHĀND. UP. S. 244.

संवर्यान (von वर्णय mit सम्) n. das Schildern, Erzählen: °चरित्र° Verz. d. Oxf. H. 129, b, 6.

संवर्त (von वर्त् mit सम्) m. 1) etwa das auf-den-Leib-Rücken MBH. 9, 3193. = शत्रुप्रसरास्यावरोधनम् NILAK. — 2) etwas Gerolltes oder rund Geknetetes, Ballen: पुरोडाश° KAUC. 30. — 3) ein geballter —, dichter Haufe: जन° MĀLATĪM. 166, 12. — 4) eine geballte, regenschwangere Wolke; = मेघ ÇĀBDAR. im ÇKDR. एकदेशेन चावर्ते संवर्ते सवर्तो जलम् KĀSHIS. 7. 2. अर्वाती निर्जलि मेघः संवर्तो बहूदकः GĪOTI-STATTVA im ÇKDR. °निन्द HARIV. 6878. R. 4, 18, 22. — 5) N. einer der sieben Wolken beim Weltuntergange Verz. d. Oxf. H. 347, b, 33. — 6) Weltende, Untergang der Welt AK. 1, 1, 2, 22. H. 161. an. 3, 307. MED. I. 164. HALĀJ. 1, 117. लोकानाम् R. 7, 22, 18. संवर्त इव मारुतः 6, 37, 65. संवर्ताग्नि MBH. 3, 15812. 8, 2317. BHĀG. P. 8, 15, 26. संवर्तार्क 7, 3, 3. संवर्तामस 8, 24, 33. — 7) N. eines Kalpa (einer Weltperiode) Verz. d. Oxf. H. 21, b, N. 2. Vie de HIOUEN-TUSANG 76. — 8) Jahr HALĀJ. 5, 15. — 9) Bez. einer best. mythischen Waffe HARIV. 12736 (संवर्तन die neuere Ausg.). R. GORR. 1, 30, 18. 7, 101, 7. — 10) Terminalia Bellerica Roxb. H. an. MED. RATNAM. 91. — 11) Bez. eines best. Kometen VARĀH. BHU. S. 11, 31. — 12) Bez. einer best. Conjunction der Planeten VARĀH. BHU. S. 20, 5. एकवर्ते चत्वारः सत् पौरिष्याग्निो ऽथ वा पञ्च । संवर्तो नाम भवेत् 6. 9. — 13) N. pr. eines Mannes MED. VĀLAKH. 6, 2. eines Sohnes des Aṅgiras (und Verfassers von RV. 10, 172) RV. ANUKR. AIT. BR. 8, 21. MBH. 1, 2569. 2, 300. 3, 8174. 13, 4148. 7122. 14, 95. 137. HARIV. 1833. 9371. 14076. R. 7, 18, 3. 90, 4. MĀRK. P. 130, 11. BHĀG. P. 9, 2, 26. PAÑĀKĀR. 1, 10, 63. Verz. d. Oxf. H. 18, b, 13. 19, a, 37. Verfasser eines Gesetzbuchs JĀĪN. 1, 4. Ind. St. 1, 20. 232. fg. 467. Verz. d. B. H. No. 1017. Verz. d. Oxf. H. 266, a, 42. 271, a, 9. 292, a, 2 v. u. 279, b, 33. 336, a, 33. fg. GILD. Bibl. 457. WILSON, Sel. Works 4, 13. KULL. zu M. 5, 62. °श्रुति Ind. St. 2, 76. 100. — Vgl. बृहन्त्°.

संवर्तक (vom caus. von वर्त् mit सम् und von संवर्त) 1) adj. zusammenrollend, Alles umstürzend beim Untergang der Welt: Feuer NĀS. TĪP.